

Rural Development P-II

Con/50-07.

April 07

JL-785

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any five questions, of which atleast two questions must be from each section.
(2) All questions carry equal marks.
(3) Answers to the two sections should be written in the same answer-book.

Section I

1. Define Rural Sociology and Explain the features of rural society.
2. Explain the term social change and Discuss the agents of social changes.
3. What is 'westernisation' ? State its impact on the Indian Society.
4. Define the term Modernization. Differentiate between Modernization and Westernization.
5. Write short notes on any two of the following :
 - (a) Self Sufficient Village
 - (b) Scope of Rural Sociology
 - (c) Types of Villages
 - (d) Traditions in the Rural Society.

Section II

6. Describe the objective of land reform legislations and remedial measures adopted during the plan period.
7. Discuss the causes and effects of sub-division and fragmentation of Land holding in India.
8. What is mean by economic holding ? Explain the causes and consequences of uneconomic holding in India.
9. What are the causes of low agricultural productivity in India ? Suggest measures to increase the agricultural productivity.
10. Write short notes on any two of the following :
 - (a) Co-operative Farming
 - (b) Mixed Cropping
 - (c) Land Records
 - (d) Features of Rural Economy.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. त्यापैकी किमान दोन प्रश्न प्रत्येक विभागातून सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांस समान गुण आहेत.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. ग्रामीण समाजशास्त्राची व्याख्या सांगून, ग्रामीण समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. सामाजिक परिवर्तनाची संकल्पना विशद करा आणि सामाजिक परिवर्तनाच्या विविध घटकांची चर्चा करा.
३. पाश्चिमात्यीकरण म्हणजे काय ? पाश्चिमात्यीकरणाचा भारतीय समाजावर झालेला परिणाम लिहा.
४. आधुनिकीकरण या संकल्पनेची व्याख्या द्या. आधुनिकीकरण आणि पाश्चिमात्यीकरण यातील फरक सांगा.
५. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा द्या :-
 - (अ) स्वयंपूर्ण खेडे
 - (ब) ग्रामीण समाजशास्त्राची व्याप्ती
 - (क) खेड्यांचे प्रकार
 - (ड) ग्रामीण समाजातील रूढी आणि परंपरा.

विभाग २

६. जमीन विषयक कायद्याचे विविध उद्देश विशद करा आणि नियोजन कालखंडात करण्यात आलेल्या भूसुधारणा पद्धतीचा आढावा घ्या.
७. भारतातील शेतजमीनीचे आंतरविभाजन आणि तुकडीकरणाची कारणे आणि परिणाम यांची चर्चा करा.
८. आर्थिक धारणक्षेत्र म्हणजे काय ? भारतातील शेतजमीनीचे धारणक्षेत्र आर्थिकदृष्ट्या समक्ष नसल्याची कारणे आणि परिणाम विशद करा.
९. भारतातील शेतीच्या अल्पउत्पादकतेची कारणे सांगून शेतीची उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाय योजना सांगा.
१०. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा द्या :-
 - (अ) सहकारी शेती
 - (ब) मिश्र पिक पद्धती
 - (क) जमिनीच्या हक्कनोंदी
 - (ड) ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये.